

Le' k'iin ka yaanchaj in p'atik in wotoch yo'osal in bin te' noj kaajo'

- ✍ Lesley Koyi, Ursula Nafula
- 👤 Brian Wambi
- 💬 María del Rosario Poot Cahum, Martha Beatriz Kanxoc Ek
- 🗨 maayat'aan
- 📊 nivel 3

U chichan kúuchil le wawáaj te' tin kaajalo chuuptak yéetel wíinik yéetel chuuptak wawáajo'ob. Te' lu'umo' ya'abkach ba'alo'ob u bin u na'aksa'alo'ob. Le yáantaj le Ajbiskisbuuts'o'obo' ku yawatiko'ob le kúuchil tu'ux kun bimbal le' wawáajo'.

“¡Te’ nojkaajo! ¡te’ nojkaajo! ¡Wawáaj ku bimbak tak chik’iin!” tin wu’uyaj u yawatik juntúul u yáantaj ajbiskisbuuts’. Leti’ le wawáaj tu’ux k’a’abet in na’akalo’.

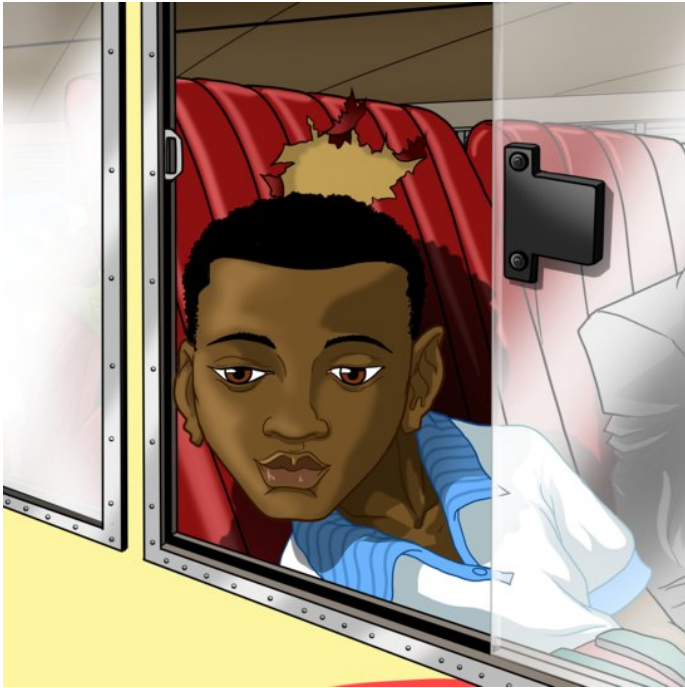
Kex le wawáaj ku bimb'al te' nojkaaj k'as ch'uupo', asab ya'ab le wíiniko'ob táan u túulch'intikubajo'ob uti'al u na'akalo'obi'. Yano'obe' ku ts'áaik u kuucho'ob yáanal tu'ux ku kutalo'obo', u jeelo'obe' ku ts'áiko'ob ichil le pak' che'o'.

Le aj oko'obo' ma' sáan k'uchuko'obo' ku bin u na'akalo'ob te' wawáajo' yéetel ku kaxáantiko'ob u kúuchil u kutalo'ob. Le' xko'olelo'ob yéetel u mejen paalalo'obo' ku asab táanita'alo'ob te' buka'aj xíimbal ken u meento'obo'.

Tin juts'ajimbaj naats' ti' jump'éeel ch'eneb jool. Le máax yaan tin tséelo u yutsi machmaj jump'éeel ya'ax sabukaan, leti'e' u búukintmaj úuchben xanabo'ob, jump'éeel úuchben nook'il ke'el, yéetele' jach máan saajak u yilk'ajal.

Paakatnajen te' ch'eneb joolo' ka tin wilaje' táan in náachtal tin kaajal, jump'éel kúuchil tu'ux nojochchajen. Te' súutukila' táan in bin tí' nojkaaj.

Ts'ooksa'ab u chu'upsa'al le wawáajo' yéetel tuláakal le aj ok'obo' kulajo'ob. Le ajkon ba'alo'obo' ku yach'ikuba'ob uti'al u yokolo'ob u kono'ob le ba'ax ku bislantiko'ob te' aj oko'obo'. Ku k'a'aytiko'ob le ba'ax u bismaj u kono'obo. Le t'aan ku metiko'obo' jach óol u meentik in che'ej.

Yaan wa jaytúul ichil le aj oko'obo' ku maniko'ob ba'al uti'al uk'bil, u jeelo'obo' ku maniko'ob mejen ba'alo'ob uti'al u jaanto'ob, ma' xáanchaje' ka chúun u jaantiko'ob. Le máax mina'an taak'iinti'ob, je'el bix tene', chen táan u máan k ich.

Tuláakal le' buuyaja' ts'áab u xuul ka jumnaj u klaaksonil le wawáajo', lelo' leti' e'esik ta'aytak ak luk'ulo'on. Le aj áantajo' tu yaawajtaj te' ajkoonolo'obo' uti'al ka éemeko'ob.

Le aj koono'olobo' ku tutulch'intikuba'ob yo'osal u jóok'olo'ob te wawáajo', yano'obe' tu k'ubajo'ob u k'eexil u taak'ino'ob ti' le aj oko'obo'. U jeelo'obe' tu yóotajo'ob u ts'ok kono'ob le ba'axo'ob ku bisiko'obo'.

Ka' jo'op u luk'ul le wawáaj te' kúuchilo', paakatnajen te ch'eneb joolo', ka jo'op in k'áatiktinba wa bíin ka'a suunaken tin kaajalo'.

Ikil u bin u máan le k'iino', chokoj ooxolchaj ichil le wawáajo',
tin k'alaj in wich uti'al in wilik wa je'el u páajtal u yookol in
weenele'.

Chen ba'axe ka'a taal tin tuukul in chan otoch. Uts wáaj yanik in na', je'el wáaj u náajaltiko'ob taak'in yéetel in mejen t'u'ulo'obo', je'el wáaj u k'a'ajal tin suku'un u jóoya'abtik le che'ob tin pak'lantaje'.

Ichil u bimbil in bine', kin tukultik u k'aaba' le kúuchil tu'ux
kajakbal in tse' yuum te' noj kaajo'. Ma' tin p'aataj in muukul
a'altik u k'aaba' ka jo'op in weeneli'.

Ts'ook u máan bolom p'isk'iine', j-ajen yéetel le k'ankach p'uucho'ob yéetel aawato'ob tu'ux ku t'a'anaj aj oko'ob ku suuto'ob tin kaajalo'. Tin ch'a'aj in chan sabukaane' ka j-éemen te wawáajo'.

Le wawáaj ku suut tin kaajalo' séeb uchik u chu'upul. Káaj u biin u suut tu ka'aten te chik'ino'. Te' súutuka' le ba'ax jach k'a'abet in meentike' leti' u káajal in kaxáantik u yotoch in ts'e yuum.

Cuentos para México

global-asp.github.io/storybooks-mexico

Le' k'iin ka yaanchaj in p'atik in wotoch yo'osal in bin te' noj kaajo'

Texto: Lesley Koyi, Ursula Nafula

Ilustraciones: Brian Wambi

Traducción: María del Rosario Poot Cahum, Martha Beatriz Kanxoc Ek

Este cuento se origina en el African Storybook (africanstorybook.org) y es presentada por Cuentos para México, que ofrece libros para niños en muchos idiomas que se hablan en México.

Esta obra está bajo una Licencia Creative Commons

[Atribución 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).